

**Textilie - Postupy domácího praní
plošných textilií před zkoušením
hořlavosti**

**ČSN
EN ISO 12138**

80 0808

Textiles - Domestic laundering procedures for textile fabrics prior to flammability testing

Textiles - Méthodes de lavage domestique des étoffes en vue des essais d'inflammabilité

Textilien - Nichtgewerbliche Waschverfahren für Textilien vor der Entflammbarkeitsprüfung

Tato norma je českou verzí evropské normy EN ISO 12138:1996. Evropská norma EN ISO 12138:1996 má status české technické normy.

This standard is the Czech version of the European Standard EN ISO 12138:1996. The European Standard EN ISO 12138:1996 has the status of a Czech Standard.

Ó Český normalizační institut, 1998

Podle zákona č. 22/1997 Sb. smějí být české technické normy rozmnožovány a rozšiřovány jen se souhlasem Českého normalizačního institutu.

52783

Strana 2

Národní předmluva

Citované normy

ISO 6330:1984 zavedena v ČSN EN 26330 Textilie - Postupy domácího praní a sušení pro zkoušení textilií (ISO 6330:1994) (80 0821)

Vypracování normy

Zpracovatel: inoTEX, s. r. o., Dvůr Králové nad Labem, IČO 47451963 - Květa Petrová

Technická normalizační komise: TNK 31 Textil

Pracovník Českého normalizačního institutu: Ing. Eva Řeháková

Strana 3

**EVROPSKÁ NORMA
EUROPEAN STANDARD
NORME EUROPÉENNE
EUROPÄISCHE NORM**

**EN ISO 12138
Prosinec 1996**

ICS: 13.220.40;59.080.30

Deskriptory: textiles, fabrics, textile finishing, flammability, tests, flammability testing, washing

Textilie - Postupy domácího praní plošných textilií před zkoušením hořlavosti (ISO 12138:1996)

Textiles - Domestic laundering procedures for textile fabrics prior to flammability testing (ISO 12138:1996)

Textiles - Méthodes de lavage domestique des étoffes en vue des essais d'inflammabilité (ISO 12138:1996)

Textilien - Nichtgewerbliche Waschverfahren für Textilien vor der Entflammbarkeitsprüfung (ISO 12138:1996)

Tato evropská norma byla schválena CEN 1996-12-05. Členové CEN jsou povinni splnit Vnitřní předpisy CEN/CENELEC, v nichž jsou stanoveny podmínky, za kterých se této evropské normě bez jakýchkoli modifikací uděluje status národní normy. Aktualizované seznamy a bibliografické citace týkající se těchto národních norem lze vyžádat v Ústředním sekretariátu nebo u kteréhokoliv člena CEN.

Tato evropská norma existuje ve třech oficiálních verzích (anglické, francouzské, německé). Verze v každém jiném jazyce, přeložená členem CEN do jeho vlastního jazyka, za kterou odpovídá a kterou notifikuje Ústřednímu sekretariátu, má stejný status jako oficiální verze.

Členy CEN jsou národní normalizační orgány Belgie, Dánska, Finska, Francie, Irska, Islandu, Itálie, Lucemburska, Německa, Nizozemska, Norska, Portugalska, Rakouska, Řecka, Spojeného království, Španělska, Švédska a Švýcarska.

CEN

Evropská komise pro normalizaci

European Committee for Standardization

Comité Européen de Normalisation

Europäisches Komitee für Normung

Ústřední sekretariát: rue de Stassart 36, B-1050 Brussels

Strana 4

Předmluva

Text mezinárodní normy ISO 12138:1996 byl vytvořen technickou komisí ISO/TC 38 „Textilie“ ve spolupráci s technickou komisí CEN/TC 248 „Textilie a textilní výrobky“ jejichž sekretariátem je BSI.

Této evropské normě se nejpozději do června 1997 uděluje status národní normy a to buď vydáním identického textu nebo schválením k přímému používání, a národní normy, které jsou s ní v rozporu, se zruší nejpozději do června 1997.

Podle Vnitřních předpisů CEN/CENELEC musí tuto evropskou normu převzít následující země: Belgie, Dánsko, Finsko, Francie, Irsko, Island, Itálie, Lucembursko, Německo, Nizozemsko, Norsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Spojené království, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko.

Oznámení a schválení

Text mezinárodní normy ISO 12138:1996 byl schválen CEN jako evropská norma bez jakýchkoliv modifikací.

POZNÁMKA - Normativní odkazy na mezinárodní publikace jsou uvedeny v seznamu přílohy ZA (normativní).

Strana 5

Úvod

Postupy stanovené v této mezinárodní normě poskytují normalizované postupy domácího praní přicházejícího v úvahu pro použití před zjišťováním hořlavosti textilních materiálů. Postupy vypracované na základě ISO 6330 obsahují některé přídatné body, které zajišťují, že určité kritické parametry se budou zkoušet přísněji. Alternativní postupy pro hodnocení účinku komerčního praní na hořlavost plošných textilií jsou uvedeny v ISO 10528.

Z důvodu rozsáhlosti pracích postupů používaných v domácnosti, není možné stanovit normalizované prací postupy, které by imitovaly vliv praní za všech možných podmínek. Tyto postupy však mohou být použity ke zjištění, které materiály jsou nepříznivě ovlivněny domácím praním za podmínek, které jsou vhodné pro materiál, který má být prán. Tyto nepříznivé účinky nejsou omezeny pouze na textilie s nehořlavou úpravou. Hořlavost textilních materiálů může být ovlivněna kombinací různých výsledků působení pracích postupů:

- sráživostí materiálů, způsobující zvýšení plošné hmotnosti;
- oděrem materiálu, způsobujícím snížení plošné hmotnosti;
- odstraněním úprav;
- chemickou změnou vláken nebo úprav;
- usazováním solí z tvrdé vody;
- použitím měkčících prostředků při máchání.

Jsou sledovány různé faktory těchto zkušebních postupů, aby bylo možné tyto účinky co nejobsáhleji normalizovat. Hlavní rysy těchto postupů jsou:

a) Tvrdost vody

Je stanovena střední tvrdost vody, aby se zajistilo, že je možné detekovat jakékoliv větší efekty způsobené usazováním nebo chemickými změnami. Odlišné postupy přípravy vody této tvrdosti jsou uvedeny v závislosti na výchozí tvrdosti vodovodní vody.

b) Množství náplně a složení prací náplně

Tyto faktory ovlivní mechanický účinek pračky a vznik usazenin.

c) Objem lázně pro praní a máchání

Poměr lázeň/plošná textilie ovlivní mechanický účinek a vznik usazenin. Kromě toho je třeba znát objem použité vody pro nezbytné nastavení tvrdosti vody.

d) Typ a množství pracího prostředku

Použití standardního bezfosfátového detergentu, obsahujícího perboritan sodný a aktivátor bělení je doporučeno proto, že se zvyšuje používání tohoto typu pracího prostředku. Použití pracího prostředku musí být schváleno mezi zúčastněnými stranami. Prací prostředek může mít vliv na chemické změny materiálu nebo úprav bělícím účinkem a tedy ovlivňuje usazování, protože sekvestrační účinek bezfosfátových nosičů je zakotven v jeho složení.

e) Teplota praní

Jsou stanoveny čtyři normalizované prací teploty, aby z nich mohla být zvolena teplota vhodná pro praný materiál.

POZNÁMKA - Použití kombinace tvrdé vody a velkého množství detergentu s perboritanem podle této normy při teplotě nad 60 °C není vhodné pro materiály s nehořlavou úpravou.

f) Stupeň vratného chodu

Doba zahřívání může být velmi odlišná v závislosti na teplotě přiváděné vody a výhřevnosti pračky. Redukovaný chod se používá během plnění a zahřívání pro zamezení změn mechanického účinku. Normální vratný chod je stanoven pro 12 min praní při 50 °C a 60 °C, ale redukovaný chod je používán během praní při 30 °C a 40 °C.

Strana 6

g) Postup máchání

Je stanoven normalizovaný postup máchání, protože máchání může mít podstatný vliv na usazování solí z tvrdé vody. Měkčící prostředky se nesmějí pro textilie s nehořlavou úpravou použít.

h) Pračka

Popsané postupy povolují použití dvou různých typů praček. Pro každý typ pračky musí být stanoveny pokud možno shodné podmínky praní. Množství náplně je 60 g na litr objemu bubnu a množství pracího prostředku je 20 g na kilogram prací náplně. Pro pračky s horizontálním bubnem (typ A) je poměr lázně k prací náplni 5,0: 1,0 při praní a 9,0: 1,0 při máchání.

Mechanický účinek a poměr lázně k plošné textilií (20: 1), používaný pro pračky s vertikálním bubnem (typ B) se liší od toho, který je používán pro pračky typu A. Zkušenosti ukazují, že zkoušení v těchto typech praček je stejně účinné pro stanovení ztráty úpravy, i když mechanický účinek a usazování mohou být odlišné.

Strana 7

1 Předmět normy

Tato norma stanoví postupy pro hodnocení možného účinku opakovaného domácího praní při zvolené teplotě praní na plošné textilie s nehořlavou úpravou. Stanovené pračky a postupy jsou na základě ISO 6330 s výjimkou specifických požadavků na tvrdost a objem vody, typ a množství pracího prostředku, náplň pračky a stupeň vratného chodu.

-- Vynechaný text --